

Muhasebe Standartları Açısından Eşit Geri Ödemeli Banka Kredilerinin Muhasebeleştirilmesi (Accounting for Fixed Repayment Bank Loans in Accordance with Accounting Standards)

Caner ATIŞ^a Gizem ÇOPUR VARDAR^b

^a Yrd Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, İİBF, caneratis@mersin.edu.tr

^b Arş. Gör. Dr., Mersin Üniversitesi, İİBF, gcvardar@mersin.edu.tr

Anahtar Kelimeler

Eşit Geri Ödemeli Banka Kredileri, Eşit Taksitli Krediler, Tüketici Kredileri, Güvenilir Finansal Bilgi, Muhasebe Standartları.

Jel Sınıflandırması

M41, G20.

Özet

Yoğun rekabetin bir sonucu olarak, bankalar farklı kredi ürünleri sunmaktadırlar. Ne yazık ki bu krediler sunulurken biçimleri ile özleri birbirinden farklı olabilmekte ve biçimlerine göre muhasebeleştirilmeleri mali tabloların çarpıtılmasına ve bu tabloları kullananların yanlış yönlendirilmelerine neden olmaktadır. Bankalar sıfır faizli kredi verirken bile yüksek ücret, komisyon, sigorta primi ve benzeri tahsilâtlar yapmak suretiyle, maliyetlerini karşıladıktan sonra belirli bir kar elde edebilmektedirler. Bu kredilerden elde ettikleri faiz ve komisyon gelirlerini birbirinin yerine raporlayarak faiz ve faiz dışı gelirlerini çarpıtabilmektedirler. Bu çalışma, eşit geri ödemeli banka kredilerinin tarafların mali tablolarında gerçeğe uygun olmayan şekilde raporlanmasının etkilerini ortaya koymayı ve Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ışığında çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır.

Keywords

Fixed Repayment Bank Loans, Installment Loans, Consumer Loans, Reliable Financial Information, Accounting Standards.

Jel Classification

M41, G20.

Abstract

As a result of intensive competition, banks offer many differentiated loans. Unfortunately, while these loans are being offered, there may be differences among their forms and substances; and reporting them depending on their form distorts financial statements and misleads users. Banks can even offer loans with zero percent interest, while overcharging fees, commissions, and insurance premiums in advance to compensate the cost and make a reasonable profit. They may divert interest and commission sources of income by interchangeably reporting them. This study aims to show the effects of misrepresenting fixed repayment bank loans (installment loans) on the financial reports of relating parties and propose solutions in the light of International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards.

1.Giriş

İşletmeler gereksinim duydukları fonları özkaynak ve yabancı (dış) kaynak olmak üzere başlıca iki kaynaktan sağlarlar. Özkaynak ve yabancı kaynaktan hangi düzeyde yararlanılacağı finansal kaldıraçtan yararlanma, esneklik, yönetimin paylaşılması, zamanlama, uygunluk, risk ve maliyet gibi faktörler dikkate alınarak belirlenir. Ayrıca genel ekonomik durum, endüstri ve firma özellikleri ve yasal düzenlemeler de kaynak seçimini etkileyen faktörlerdir (Akgüç, 1998: 501-513).

Sermaye yapısının belirlenmesiyle ilgili en önemli faktörlerden biri finansman kaynağının maliyetidir. Yabancı kaynakların görünürdeki maliyeti faizdir. Ancak yabancı kaynağın elde edilmesi sırasında ortaya çıkan işlem maliyetleri de bu maliyete dâhil edilmelidir. Bu nedenle, yabancı kaynaklar arasında yer alan banka kredilerinin muhasebeleştirilmesinde kredi maliyetinin diğer maliyet unsurları da dikkate alınarak belirlenmesi gerekir.

Müşteri açısından banka kredilerinin maliyeti faiz, peşin komisyon ve diğer masraflar, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF), Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve kredi sigorta primleri gibi kalemlerden oluşur. Bu unsurlar, KKDF ve BSMV hariç olmak üzere, bankalar açısından gelir olarak muhasebeleştirilmektedir. Bankalar bazı dönemlerde kredi kullanımını teşvik etmek için kredi faiz oranında indirim yaparken peşin komisyon tutarını arttırarak kredi kullanılabilmektedirler. Komisyonlu kredilerde, komisyon tutarını kullanılan kredinin içinden tahsil ederek müşterinin eline geçecek tutarı azaltmak veya kullanılan krediyi arttıracak şekilde kredi tutarına dâhil etmek gibi seçenekler uygulanabilmektedir. Bu alternatiflerden her biri müşteri açısından borçlanmanın maliyetini diğer taraftan da bankanın getirisini etkilemektedir. Bankanın finansal bir kuruluş olarak, aynı ürünü çok da farklı fiyatlardan (faiz oranı) satmayacağı düşünülürse sadece kredi faiz oranının borçlanma maliyeti olarak dikkate alınamayacağı açıktır. Bu nedenle her bir kredi için gerçek borçlanma maliyetinin hesaplanması gerekecektir. Bu maliyet, Uluslararası/Türkiye Muhasebe Standartlarından UMS/TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardına göre etkin faiz oranıdır.

Müşteri açısından borçlanma maliyetlerinin, banka açısından faiz gelirlerinin hesaplanması kadar dönemler arasında dağılımı da finansal tabloların gerçek durumu

yansıtması açısından önemlidir. Borçlanma maliyetlerinin dönemlere dağılımı, müşteri açısından dönem giderlerini veya kullanılan kredinin özellikli bir varlıkla ilişkili olması durumunda, UMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardına göre, özellikli varlıkların maliyetine dâhil edilecek tutarı dolayısıyla aktif büyüklüğünü etkileyecektir. Bankalar açısından ise dönemin faiz geliri tutarını farklılaştırarak dönemler arasındaki faaliyet sonucunu ve bu işlemlere ilişkin vergi tutarını da etkileyecektir.

Bankaların uygulamada faiz niteliğinde olan peşin komisyon tutarını kredi vadesine eşit bir şekilde dağıttığı gözlenmiştir. Böyle bir uygulama UMS 39'da yer alan etkin faiz yöntemine ters düşmekte bankaların faiz gelirlerini ertelemesine neden olmaktadır. Kredi kullanan bazı işletmelerin ise komisyonu eşit dağıtma yöntemini bile kullanmayıp tamamını kredinin kullanıldığı tarihte gider olarak muhasebeleştirdikleri görülmektedir.

Bu çalışmada, peşin komisyonun kredi vadesine etkin faiz yöntemi ve bankaların uygulamada kullandıkları eşit dağıtım yöntemine göre dağıtılmasının etkisi ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu amaçla bankanın aynı faiz gelirini elde edecek şekilde farklı faiz oranı ve peşin komisyon bileşimi ile müşterilerine sunduğu iki farklı kredi seçeneği ele alınacaktır. İlk seçenekte müşteriye belirli bir faiz oranı ile komisyonsuz olarak kullandırılan kredi, ikinci seçenekte ise peşin komisyonun etkisini net bir şekilde ortaya koyabilmek için sıfır faizli peşin komisyonlu bir kredi düzenlenmiştir.

Müşterinin peşin komisyonlu kredi kullanması durumunda, komisyon tutarı her ne kadar peşin ödenmiş görünse de aslında bu tutar da banka tarafından kredilendirilmekte dolayısıyla komisyon tutarı da taksitlendirilmekte ve akdi kredi faiz oranına ek bir faiz maliyeti daha oluşmaktadır. Banka tarafından komisyonun eşit dağıtılması ya da müşteri tarafından doğrudan gider yazılması şeklindeki uygulamalar yerine UMS 39'da yer alan etkin faiz yöntemine göre dağıtım yapılması durumunda ortaya çıkacak etkiler irdelenecektir.

Peşin komisyonun kredi vadesine dağıtım şekli, kredinin erken kapatılması durumunda iade edilmesi gereken peşin komisyon tutarı açısından da önemlidir. Bugüne kadar bazı davalar olmasına rağmen bankalar kredinin erken kapatılması durumunda peşin alınan komisyonu iade etmemektedirler. Bu nedenle bankalar erken kapatıldığında bankanın lehine olan peşin komisyonlu kredileri daha uygun maliyetle sunabilmektedirler. Peşin komisyonun iadesi konusunda yaşanan sıkıntılar nedeniyle 22 Mayıs 2015 tarih ve 29363

sayılı Resmi Gazete’de “Tüketici Kredileri Sözleşmeleri Yönetmeliği” yayımlanmış ve 22 Kasım 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğe göre kredinin erken kapatılması durumunda peşin alınan ve faiz niteliğinde olan komisyonların iade edilmesi gerekmektedir. Bu yönetmelik, peşin komisyonun kredinin vadesine dağıtım şeklinin önemini daha da arttırmıştır. Bu konu ile bağlantılı olarak tartışılması gereken diğer bir konu BSMV ve KKDF’nin iadesidir. Ancak bu durum vergi mevzuatını da içerecek ayrı çalışma konusudur. Bu nedenle bu çalışmada kısaca değinmekle yetinilecektir.

2. Literatür Taraması

Banka kredilerinin muhasebeleştirilmesi konusunda ilgili temel iki standart UMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı ve UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardıdır.¹ UMS 23 borçlanma maliyetlerinin nasıl muhasebeleştirileceğini, maliyetlerin hangi durumda gider olarak dikkate alınıp hangi durumda aktifleştirilmesi gerektiğini açıklamaktadır. UMS 39 ise borçlanma maliyetinin hesaplanması ve muhasebeleştirilmesi konusunda yol göstermektedir. Bu nedenle her iki standart konusunda son yıllarda yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Çonkar, Gökçe ve Tellioglu (2007), çalışmalarında borçlanma maliyetinin kapsamını UMS 23, vergi mevzuatı ve sermaye piyasası mevzuatı açısından ele alarak özellikle finansal kiralama işlemlerinde ortaya çıkan borçlanma maliyetlerinin nasıl aktifleştirilmesi gerektiğini tartışmışlardır.

Sipahi (2009), çalışmasında UMS 23 esaslarını ele almış, banka kredileri nedeniyle ortaya çıkan borçlanma maliyetleri üzerine örnekler sunmuştur. Bu çalışmada, sadece özellikli bir varlığın inşası amacıyla banka kredisi kullanılması ve genel amaçlı banka kredisi kullanılması durumunda özellikli varlıkla ilişkilendirilerek aktifleştirilecek borçlanma maliyetlerinin hesaplanmasına ilişkin örnekler ile borçlanma maliyetlerini muhasebeleştirilmesi ele alınmıştır.

Karataş (2010), çalışmasında borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin esasları Tam Set TFRS’ye göre açıklayarak KOBİ TFRS ile karşılaştırmasını yapmış ve

¹ TMS 39’un yerini alacak olan TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı’nın uygulanması 2018 tarihine ertelenmiştir (7/4/2015 Tarih ve 29319 Sayılı Resmi Gazete, Finansal Araçlara İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 9) Hakkında 211 Sıra No’lu Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına İlişkin 51 Sıra No’lu Tebliğ)

Vergi Usul Kanunu'ndaki düzenlemelere değinerek Tam Set TFRS ile karşılaştırmalı tablo hazırlamıştır. Karataş'ın çalışmasındaki örneklerde faiz tutarı veya oranı hazır verilerek aktifleştirilecek borçlanma maliyetlerine ilişkin kayıtlar yapılmıştır.

Tellioğlu, Gökçe ve Demir (2013), çalışmalarında Türkiye Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (TMSUGT) çerçevesinde Yeni Türk Ticaret Kanunu (YTTK), Vergi Usul Kanunu (VUK), Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) açılarından borçlanma maliyetlerini incelemiş ve yat üreten bir işletmeyi ele alarak örnek bir uygulama ile borçlanmanın etkilerini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Deran ve Savaş (2014), TMS 23 çerçevesinde işletmelerin kısa ve uzun vadeli borçlanmalarına ilişkin faiz, kredi komisyonları, kur farkları ve vade farkları gibi borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirme esaslarını örnekler yardımıyla açıklamışlardır. Banka kredileri ile ilgili Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) gibi vergisel düzenlemeler nedeniyle ortaya çıkan maliyetler dönemin finansman gideri olarak muhasebeleştirilmiştir. Diğer örneklerde ise faiz oranı veya faiz tutarı hazır bir şekilde verilerek aktifleştirilecek borçlanma maliyetinin nasıl hesaplanacağı açıklanmış ve yevmiye kayıtları yapılarak çalışma tamamlanmıştır.

Selvi (2009), çalışmasında vadeye kadar elde tutulacak olarak sınıflandırılmış yatırımların (finansal varlıkların) etkin faiz yöntemine göre dönemler itibariyle nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiğini ele almıştır. Hazine bonosu ve devlet tahvili yatırımlarına ilişkin örneklerde konu ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Ayçiçek (2011), çalışmasında finansal varlık ve borç olarak tahvillerin etkin faiz oranı ile itfa edilmiş maliyeti üzerinden muhasebeleştirilmesini ele almış, TMS ve VUK düzenlemelerini karşılaştırmıştır.

Aslan (2011), çalışmasında bankaların varlıkları arasında yer alan ve TMS 39'a göre etkin faiz yöntemi ile değerlendirilen vadeye kadar elde tutulacak yatırımların muhasebeleştirilmesini ele almıştır.

Abdioğlu, Kılıç ve Güneş (2014), Finansal Araçları Tam Set TFRS, KOBİ TFRS ve VUK açısından incelemiş, TDHP (Tekdüzen Hesap Planı) açısından ticari alacaklar ve menkul kıymetler grubuna ilişkin bazı hesapların değerlendirilmesi ve muhasebeleştirilmesini, her

bir düzenleme için ayrı ayrı örneklendirerek finansal borçlarla ilgili yapılacak açıklamalara çalışmalarında yer vermişlerdir.

UMS 23 ile ilgili yapılan çalışmalarda toplam borçlanma maliyetleri veri olarak kabul edilip bu maliyetlerden ne kadarının aktifleştirilip ne kadarının dönem gideri olarak kabul edileceğine odaklanılmıştır. UMS 39 ile ilgili çalışmalarda ise özellikle sabit getirili menkul kıymetlerin etkin faiz yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilmeleri üzerinde durulmuştur.

Bu çalışmada, yukarıda incelenen çalışmalardan farklı olarak, eşit geri ödemeli banka kredilerinin gerek banka gerekse müşteri açısından kredi süresince oluşan toplam faiz gelir/giderinin dönemlere, etkin faiz yöntemi kullanılarak, nasıl dağıtılması gerektiği açıklanmaya çalışılacaktır. Bu şekilde, banka faiz gelirlerinin ve kredi müşterisi işletmenin faiz giderlerinin kredi dönemine uygun şekilde dağıtılması ve finansal tabloların gerçeği yansıtmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

3. Borçlanma Maliyeti Kavramı Ve Muhasebeleştirme Esasları

Maliyet, amaçlanan bir sonuca ulaşmak için katlanılan toplam fedakârlıkların parasal ifadesidir. Borçlanma maliyeti de işletmenin amacına ulaşmak için ihtiyaç duyduğu fonları dış kaynak kullanarak elde etmesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Borçlanma maliyetleri faiz, kur farkı, vade farkı, komisyon, iskonto giderleri, masraf karşılıkları ve vergiler şeklinde sınıflandırılabilir (Aktaş, 2010:8). Bu maliyetlerden faiz, vade farkı ve iskonto giderleri paranın zaman değeri ile ilgilidirler.

UMS 23 borçlanma maliyetini, *“bir işletme tarafından yapılan borçlanmalarla ilgili olarak katlanılan faiz ve diğer giderler”* olarak tanımlamıştır (TMS 23, p.4). Borçlanma maliyeti olarak sayılan giderler ise UMS 39'a göre etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz gideri ve UMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı kapsamında finansal tablolara yansıtılan finansal kiralamalara ilişkin borçlanma maliyetleridir. Ayrıca yabancı para ile borçlanmalarda, faiz maliyetleri ile ilgili düzeltme olarak dikkate alındıkları ölçüde, kur farkları da borçlanma maliyeti olarak dikkate alınmaktadır (TMS 23, p.6). Standart her türlü faiz giderini borçlanma maliyeti olarak kabul etmektedir. Bu nedenle bu standartta açıkça tanımlanmasa bile diğer standartlarda yer alan faiz niteliğindeki bazı unsurlar da bu standart kapsamına girmektedir (Örten, Kaval ve Karapınar, 2010: 371).

UMS 23'e göre borçlanma maliyetleri, bir özellikli varlık ile doğrudan ilişkilendirilmediği sürece, oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirilerek gelir tablosunda raporlanır (TMS 23, p. 8). Özellikli varlıklar, satışa veya amaçlanan kullanıma hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır (TMS 23, p.5). Borçlanma maliyeti özellikli bir varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile ilgiliyse varlığın maliyetinin bir parçası olarak muhasebeleştirilerek aktifleştirilir ve bilançoda özellikli varlık değerinin içinde raporlanır (TMS 23, p.8). Özellikli varlıkların kullanıma veya satışa hazır hale gelmesine kadar ortaya çıkan ve varlıkla ilişkili olan borçlanma maliyetleri aktifleştirilirken varlık kullanıma veya satışa hazır hale geldiğinde aktifleştirmeye son verilerek ilgili maliyetler dönem gideri olarak kayda alınır (TMS23, p.22). Bu açıdan tamamen veya kısmen özellikli bir varlığın edinimi ile ilgili olan banka kredilerine ilişkin faizlerin ve faiz niteliğindeki diğer maliyetlerin varlık kullanıma hazır hale gelinceye kadar varlığın maliyetine dâhil edilmesi gerekir. Bu tutarın doğru belirlenmesi finansal tabloların gerçek durumu yansıtması açısından önemlidir.

Bu çalışmada faizin dönemlere dağıtılmasına odaklanıldığından, kredilerin özellikli varlıkla ilişkili olmadığı varsayımı altında, müşterinin muhasebe kayıtlarında faiz tutarları finansman giderleri hesabında muhasebeleştirilmiştir.

4. Etkin Faiz Yöntemi Ve Etkin Faiz Oranı

Etkin faiz yöntemi, finansal varlık veya borcun itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz gelir veya giderlerinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir (TMS39, p.9). Etkin faiz yöntemi paranın zaman değerini göz önünde bulunduran ve yatırım veya borçlanmanın raporlama tarihindeki değerini belirleyen bir uygulamadır.

Bir yatırım ya da borçlanmanın değerlendirme/raporlama tarihinde etkin faiz yöntemi kullanılarak bulunan değerine ise reeskont değeri, iskonto edilmiş değer, itfa edilmiş maliyet değeri veya bugünkü değer denilir (Selvi, 2009:49).

Etkin faiz oranı, finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi süresince yapılacak gelecekteki tahmini nakit ödeme ve tahsilâtlarını tam olarak ilgili finansal varlık veya borcun net defter değerine indirgeyen orandır (TMS 39, p. 9). Bu oran, yatırım/borçlanma anında, yatırım/borçlanma maliyetinin belirlenmesine etki eden orandır. Aynı zamanda bu oran yatırımlar için "İç

Verim Oranı" (Internal Rate of Return - IRR) olarak da adlandırılmaktadır (Selvi, 2009:49). Finans matematiğinde etkin faiz oranı, efektif faiz oranı olarak da bilinir.

Etkin faiz oranı hesaplanması sırasında, ilgili finansal aracın sözleşmeye bağlı tüm koşulları dikkate alınarak nakit akışları belirlenmelidir. Örneğin, peşin ödemeler veya sözleşmede yer alan alım ve diğer opsiyonlar da nakit akışı belirlenirken dikkate alınmalıdır. Bunun haricinde sözleşme kapsamında taraflar arasında ödenen tüm masraflar ile iskonto ve prim gibi unsurlar da bu hesaplama katılmalıdır (TMS 39,p. 9)

İtfa edilmiş maliyet, "*finansal varlık veya finansal borcun ilk muhasebeleştirilmesi sırasında ölçülen değerinden anapara geri ödemeleri düşüldükten, anılan ilk tutar ile vadedeki tutar arasındaki farkın etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan birikmiş itfa payı düşüldükten veya eklendikten ve değer düşüklüğü ya da tahsil edilememe durumuna ilişkin her türlü indirimin yapılmasından(doğrudan doğruya veya bir karşılık hesabı kullanılarak) sonra geriye kalan tutar*" biçiminde tarif edilmiştir (TMS 39, p.9). Standartta tanımlandığı biçimiyle itfa edilmiş maliyet, etkin(efektif) faiz kullanılarak bir parasal tutarın gelecekteki değerinin bugünkü değerine eşitlenmesidir.

Banka kredileri açısından bu hükümler değerlendirildiğinde, borçlanma maliyetlerinin TMS 39'a göre hesaplanacağı ve peşin ödenen komisyon ile diğer işlem masraflarının da hesaplamada dikkate alınması gerektiği açıktır.

5. Eşit Taksitli Banka Kredilerine İlişkin Maliyet Unsurları

Banka kredilerine ilişkin borçlanma maliyeti unsurlarının en önemlisi faiz olmakla birlikte, kredi sözleşmeleri nedeniyle müşteriden çeşitli isimler altında tahsil edilen komisyon ve ücretler ile müşteriye yansıtılan vergiler de borçlanma maliyetleri arasında yer almaktadır.

5.1. Faiz

Faiz, konusu para olan borçlarda alacaklıya, parasından mahrum kaldığı süre için sağlanan medeni (hukuki) semeredir (Arkan, 2011:61). Anapara faiz oranı, alacaklının borcun vadesine kadar parasından mahrum kalması karşılığında ödenen faizdir. Ödenecek faiz miktarının taraflarca kararlaştırılması halinde akdi (iradi) faizden söz edilir (Orbay Ortaç, 2014: 123). Türk Ticaret Kanunu'na göre ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir (TTK, md.8). Tüketici kredilerine ilişkin kamuya yapılan ilanlarda

kredilerin net tutarlarına, toplam giderlerine, efektif yıllık faizlerine ilişkin açık beyanlarda bulunmamak haksız rekabet hallerindedir (TTK, md.55/11). Bu nedenle bankalar krediye ilişkin akdi faiz oranı dışında ücret ve komisyonları da kapsayacak şekilde kredinin yıllık maliyetini (yıllık efektif faizi) açıklamak durumundadırlar.

5.2. Komisyon

Ticari bankaların gelirleri, genel olarak faiz gelirleri ve faiz dışı gelirler olarak ikiye ayrılır. Faiz gelirlerinin büyük bir bölümü, bankanın verdiği krediler karşılığı elde ettiği faiz geliri ile diğer bankalara kullandırılan fonlar ile menkul değerler cüzdanından sağlanmaktadır. Faiz dışı gelirler ise kambiyo gelirleri, komisyon gelirleri, sermaye piyasası işlem gelirleri ve gerçekleştirilen işlemler karşılığında hizmet bedeli olarak alınan ücret ve komisyonlardır (Göçmen, 2007).

Sadece fon yönetimine dayalı bir bakış açısıyla hem piyasadaki dalgalanmalardan korunmak hem de yeterli düzeyde kar elde etmek çok zordur. Bu nedenle çok sayıda ticari banka istikrarlı bir gelir akışına sahip olmak amacıyla faiz dışı gelirler içinde sınıflandırılan ücret ve komisyon gelirlerini arttırmaya yönelmektedirler (Atış, 2000: 184; Kara, Temel ve Kılıç, 2010: 66).

Bankalar için gelir niteliğinde olan ücret ve komisyonlar müşteriler açısından birer maliyet unsurudur. Ücret ve komisyon adı altında müşteriden tahsil edilen kalemlerin niteliğinin belirlenmesi gerekir. Tüketicilerle yapılan bazı kredi sözleşmelerinde anaparaya faiz hesaplanmamakta müşteriden komisyon ya da benzer ücret adı altında bir takım bedeller alınmaktadır. Bu bedellerin bankalar ve finansman şirketlerince komisyon ya da benzeri ücret olarak adlandırılmasının bir önemi bulunmamakta, bunlardan faiz niteliğinde olanlar bankaların faiz gelirleri arasında yer almaktadır.

5.3. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

BSMV, banka işlemleri ile sigorta işlemlerini dolayısıyla finansal işlemleri vergilemeyi amaçlamaktadır. BSMV, 13/07/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda düzenlenmiştir. Kanun kapsamında, bankalar ve sigorta şirketleri yaptıkları tüm işlemler nedeniyle BSMV mükellefidir (md.28).

BSMV, vergi kanunları içinde verginin konusunu mükelleften hareketle tanımlamayan ilk ve tek kanundur (Çakıcı ve Ceylan, 2014a: 42). Üç mükellef grubundan ilk iki grubu

oluşturan banka ve sigorta şirketlerinin, yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne adla olursa olsun, nakden veya hesaben aldıkları paralar verginin konusuna girmektedir (GVK, md.28). Bankalar tarafından yapılan kredi işlemleri dolayısıyla faiz, komisyon ve benzeri adlar altında alınan paraların BSMV'ye tabi tutulması gerekir (Çakıcı ve Ceylan, 2014a: 49). Söz konusu maddede mükellef gruplarından üçüncüsü ve sonuncusu bankerlerdir. Türkiye'deki banka veya bankerlerin yurt içi ve yurt dışındaki bir müşteriye kredi vermesi dolayısıyla nakden veya hesaben lehe aldıkları paralar BSMV'ye tabidir (GVK, md.28).

Bankaların kredi sözleşmelerinde, belirlenen dönemlere faiz tahakkukunu yapmasıyla birlikte faiz geliri elde edilmiş olmakta ve vergiyi doğuran olay tahakkuk işlemlerinin yapıldığı anda meydana gelmektedir. Başka bir ifade ile faiz gelirin tahsili verginin tahakkuku açısından şart olmamaktadır. Bu nedenle BSMV, kredi taksitlerinin bankalar tarafından tahakkuk ettirildiği dönemde doğmaktadır (Çakıcı ve Ceylan, 2014a: 49).

BSMV mükellefinin banka olması nedeniyle beyanı ve ödemesi de banka tarafından yapılmaktadır. Banka bir ay içindeki vergiye tabi işlemlerini beyanname ile ertesi ayın 15'inci gününe kadar işlemin yapıldığı yer vergi dairesine bildirmek durumundadır. 88 No'lu Gider Vergileri tebliğine göre bankalar talep etmeleri durumunda, 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 23. Maddesi ile Maliye Bakanı'na verilen yetki kapsamında, Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı mükellefi olabilmektedirler. Bu uygulamayla, 01.02.2012 (Ocak 2012 dönemi) tarihinden itibaren bankaların şubeleri tarafından yapılan işlemler dolayısıyla verilmesi gereken Hizmet Vergisi (Banka Muameleleri Vergisi) beyannamelerinin genel müdürlüklerinin bağlı buldukları Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'na verilmesi mümkün olmuştur.

5.4. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF)

KKDF, 13.12.1984 tarihli ve 84/8860 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. yönetiminde 15.12.1984 tarihinde kurulmuş bir fondur. KKDF uygulamasının yürütülmesi, 01.01.2002 tarihinden itibaren Merkez Bankası'ndan Maliye Bakanlığı'na devredilmiştir.

4684 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca KKDF, Maliye Bakanlığı'nca vergi kanunlarındaki tahakkuk ve tahsilât hükümlerine göre takip ve tahsil edilmektedir. Oldukça karmaşık bir uygulama alt

yapısına sahip olan KKDF, kapsadığı işlemler itibariyle de sınırlı olarak sayılmış finansal işleme hitap etmektedir. Genel bir ifade ile KKDF, kredili işlemler üzerinden alınmaktadır. KKDF'ye konu olan işlemler, bankalar ve finansman şirketleri tarafından yurt içi veya yurt dışından kullanılan krediler ve kredili ithalat işlemleridir. Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme gibi ödemesi kredili olarak değerlendirilen ithalat işlemleri, kredili ithalat olarak kabul edilmektedir (Çakıcı ve Ceylan, 2014b:36).

Türk Lirası kredilerde, KKDF kesintisinin matrahını krediye tahakkuk ettirilen faiz tutarı oluşturmaktadır. KKDF kesintisi, tahakkuk ettirilen faiz tutarına KKDF kesintisi oranı uygulanmak suretiyle hesaplanmaktadır.

Tüketicilerle yapılan kredi sözleşmelerinde, düşük veya sıfır faiz oranı ile kredi kullanılması halinde bankalar ve finansman şirketlerince komisyon veya benzeri ücret adı altında alınan bedeller faiz niteliğinde olabilmektedir. Alınan komisyon ve ücretlerin faiz niteliğinde olması durumunda KKDF kesintisi yapılması gerekmektedir.

KKDF kesinti oranları, yayımlanan Tebliğler ve Bakanlar Kurulu Kararları (BKK) ile arttırılıp azaltılarak zaman zaman değişikliğe uğramıştır. 4684 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 01.01.2002 tarihinden itibaren KKDF oranlarını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Aynı kanunun geçici 3'üncü maddesinin (a) bendine göre, Bakanlar Kurulu kesinti oranlarını sıfıra kadar indirebilmekte, 15 puana kadar yükseltebilmekte veya kesintiyi tümüyle kaldırabilmektedir. Yürürlükte olan KKDF Hakkında 6 Sıra No'lu tebliğe göre, bankalar ve finansman şirketlerince gerçek kişilere ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla verilen tüketici kredilerinde KKDF oranı %15, diğer kredilerde ise %0'dır. Bu nedenle çalışmanın konusu olan ticari amaçlı kredilerde KKDF kesintisi yer almamaktadır.

6. Eşit Geri Ödemeli Krediler Ve Muhasebe Uygulamaları

Örnek uygulamalar etkin faiz oranı kullanılarak faiz gelirlerinin (müşteri açısından kredi maliyeti) dönemsel olarak dağıtılmasını ortaya koyabilmek açısından iki seçenekli olarak yapılmıştır. Birinci seçenekte bir bankanın web sitesinde örnek olarak sunulan ödeme planı ele alınmıştır. Söz konusu kredi, belirli bir faiz oranı ile komisyonuz olarak düzenlenmiştir. Dolayısı ile kredinin maliyeti sadece faiz olduğundan aylık faiz gelirlerinin/giderlerinin belirlenmesinde bir sıkıntı olmayacak ve muhasebe kayıtlarının

bankanın düzenleyerek müşteriye vermiş olduğu ödeme planına göre yapılması işlemin geçek durumunu yansıtacaktır.

Bankalar kredi faiz oranında indirim yaparken peşin komisyon tutarını arttırarak aynı faiz gelirini elde edebilirler. Bu nedenle müşterilerine farklı faiz oranı ve peşin komisyon tutarı bileşimden oluşan çeşitli kredi seçenekleri sunabilmektedirler. İkinci seçenekte peşin komisyonun etkisini net bir şekilde ortaya koyabilmek için birinci seçenekteki kredi maliyeti değişmeyecek şekilde faiz oranı sıfır olarak alınmış ve kredinin maliyeti sadece peşin komisyondan oluşturulmuştur.

Ayrıca konunun tam olarak açıklanması amacıyla bu iki seçenek arasında (birinci seçenekteki faiz oranından daha düşük bir faiz oranı ve ikinci seçenekteki komisyondan daha düşük bir peşin komisyon tutarı ile) kredi kullanılması durumunda bankanın müşterisine sunacağı ödeme planı ve etkin faiz yöntemine göre muhasebeleştirmeye esas tablo da çalışmaya eklenmiştir.

Banka kredileri kapsamında müşteriden tahsil edilen kredi sigorta primleri esas olarak sigorta şirketinin geliri olup banka sadece aracılık komisyonu elde etmektedir. Bu nedenle sigorta primleri hesaplamada ihmal edilmiştir.

6.1. Peşin Komisyonsuz Faizli Kredi Örneği

Birinci seçenek olarak X Bankasının 14/08/2014 tarihinde aylık %1,65 faiz oranıyla 12 ay vadeli komisyon almadan 100.000 TL kredi kullanılması ele alınmıştır. Bu kredinin ödeme planı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: 12 Ay Vadeli %1,65 Faizli 100.000 TL Komisyonsuz Kredinin Ödeme Planı

	Tarih	Taksit	Anapara	Faiz	KKDF	BSMV	Kalan Anapara
	14/08/14						100.000
1	14/09/14	9.301,30	7.568,80	1.650,00	0	82,5	92.431,20
2	14/10/14	9.301,30	7.699,93	1.525,11	0	76,26	84.731,27
3	14/11/14	9.301,30	7.833,33	1.398,07	0	69,9	76.897,94
4	14/12/14	9.301,30	7.969,04	1.268,82	0	63,44	68.928,90
5	14/01/15	9.301,30	8.107,10	1.137,33	0	56,87	60.821,80
6	14/02/15	9.301,30	8.247,56	1.003,56	0	50,18	52.574,24
7	14/03/15	9.301,30	8.390,46	867,47	0	43,37	44.183,78
8	14/04/15	9.301,30	8.535,82	729,03	0	36,45	35.647,96
9	14/05/15	9.301,30	8.683,70	588,19	0	29,41	26.964,26

10	14/06/15	9.301,30	8.834,14	444,91	0	22,25	18.130,12
11	14/07/15	9.301,30	8.987,19	299,15	0	14,96	9.142,93
12	14/08/15	9.301,33	9.142,93	150,86	0	7,54	0
	TOPLAM	111.615,63	100.000,00	11.062,50		553,13	

Bu ödeme planına göre kredinin aylık etkin faiz oranı aylık taksitleri bugünkü 100.000 TL'ye eşitleyen iskonto oranıdır.

ABD= Anüitelerin Bugünkü Değeri

A = Anüiteler

i= iskonto oranı/etkin faiz oranı olmak üzere aylık taksitler, formül 1 aracılığıyla hesaplanır.

$$ABD = \frac{A}{(1+i)^1} + \frac{A}{(1+i)^2} + \dots + \frac{A}{(1+i)^{12}} \quad (1)$$

Taksit tutarları eşit olduğundan etkin faiz oranı kısaca aşağıdaki gibi hesaplanabilir.

$$ABD = A \times \frac{(1+i)^n - 1}{ix(1+i)^n} \quad (2)$$

Örnekteki veriler dikkate alındığında;

$$100.000 = \frac{9.301,30}{(1+i)^1} + \frac{9.301,30}{(1+i)^2} + \dots + \frac{9.301,30}{(1+i)^{12}}$$

$$100.000 = 9.301,30 \times \frac{(1+i)^n - 1}{ix(1+i)^n}$$

i = 1,7325 olarak hesaplanmaktadır.

Bu oran 12 ay boyunca ödenen 9.301,30 TL'yi bugünkü 100.000 TL'ye eşitleyen iskonto oranıdır. Banka krediyi % 1,65 faiz oranı (akdi faiz oranı) ile kullandırmasına karşılık, müşteri açısından kredinin maliyeti % 1,7325'dir. Akdi faiz oranı ile müşteri açısından hesaplanan maliyet (etkin faiz oranı) arasındaki fark kredi maliyetinin müşteri açısından akdi faiz oranı ile sınırlı olmamasından kaynaklanmaktadır. Örnek kredide komisyon ve KKDF olmadığından, müşteri açısından akdi faiz oranına ek olarak maliyeti arttıran tek unsur BSMV'dir. BSMV banka tarafından devlet adına tahsil edildiğinden, banka için bir gelir olmamakla birlikte müşteri açısından bir maliyet unsurudur. Müşteri açısından

maliyeti etkileyen tek unsurun BSMV olması nedeniyle etkin faiz oranı, akdi faizin BSMV oranı kadar arttırılmasıyla da bulunabilir ($1,65 \times 1,05 = 1,7325$). Peşin komisyonsuz krediler için bu şekilde kolay bir hesaplama yapılabilmesinin nedeni BSMV'nin maliyetin esas unsuru olan faizin bir oranı olarak (faizin % 5'i) ve faiz ile birlikte yani aynı periyotta tahsil ediliyor olmasıdır. Peşin komisyonsuz krediler için faiz üzerinden KKDF alınması durumunda da KKDF oranı dikkate alınarak aynı şekilde hesaplama yapılabilecektir.

Peşin komisyon alınmadan kullanılan böyle bir kredi için müşteriye verilen ödeme planı muhasebeleştirmeye esas teşkil edecek ödeme planından farklı olmayacaktır. Banka faiz sütununda yer alan tutarın ilgili aya düşen kısmı için faiz geliri tahakkuk ettirirken müşteri faiz ve BSMV toplamı kadar finansman gideri tahakkuk ettirecektir.

BSMV ve KKDF'nin banka açısından gelir olmaması nedeniyle söz konusu kredinin banka için etkin faiz oranı aylık %1,65 olmaya devam edecektir. Banka açısından etkin faiz oranını değiştirecek olan unsur kendi adına tahsil ettiği gelirlerdir. Müşteriden peşin komisyon alınması durumunda banka açısından da etkin faiz oranı değişecektir. Örneğin, akdi faiz oranı aylık %1 olarak alınıp belirli bir peşin komisyon alınması durumunda, etkin faiz oranı %1'in üzerinde olacaktır. Böyle bir kredi için etkin faiz yöntemine göre muhasebeleştirmeye esas tutarlar, ikinci seçenek olan peşin komisyonlu faizsiz kredi örneği açıklandıktan ve kayıtlar yapıldıktan sonra daha anlaşılır olacaktır.

6.2. Faizsiz Peşin Komisyonlu Kredi Örneği

İkinci seçenek olarak, bankanın birinci seçenekteki faiz gelirini (aylık % 1,65) elde edecek şekilde sıfır faizli fakat peşin komisyonlu kredi kullanırması ve müşterinin eline aynı tutarın geçmesi (100.000 TL) durumu ele alınmıştır. Böyle bir kredide bankanın ne kadar komisyon talep edeceğini hesaplamak için birinci seçenekte olduğu gibi aylık %1,7325 etkin faiz oranı kullanılacaktır. Çünkü müşteri ister faiz ister peşin komisyon adı altında olsun bankaya ödediği faiz niteliğindeki her tutar üzerinden ayrıca %5 maliyete daha katlanacaktır. Bu nedenle, %1,7325 faiz oranı üzerinden bugünkü değeri 100.000 TL olacak 12 aylık eşit devresel ödemelerin (Anüitelerin) hesaplanması gerekir. İki numaralı formülden Anüiteler hesaplandığında;

$$A = ABD \times \frac{(1 + i)^n}{i \times (1 + i)^n} \quad (3)$$

$$A = 100.000 \times \frac{(1 + 0,017325)^{12}}{0,017325 \times (1 + 0,017325)^{12}}$$

A=9.301,30 ve Toplam Ödeme= 9.301,30 x 12 = 111.615,63 TL olacaktır.

Bu kredi için müşterinin BSMV dâhil ödemesi gereken komisyon tutarı 111.615,63 - 100.000= 11.615,63 TL olarak hesaplanacaktır.

Müşteriye 100.000 TL için sıfır faizli 111.615,63 TL yani 11.615,63 TL (111.615,63-100.000) komisyonlu faizsiz kredi kullandırılması ile %1,65 faizli komisyonsuz kredi kullandırılması bankanın aynı faiz gelirini elde etmesini sağlamaktadır. Bu kredinin akdi faiz oranı her ne kadar sıfır olarak görünse de müşteri açısından peşin komisyon ve BSMV dâhil aylık maliyeti % 1,732, banka açısından ise faiz geliri % 1,65 olan bir kredidir. Ancak bankanın müşteriye vereceği ödeme planı akdi faiz dikkate alınarak düzenlenecek ve Tablo 2'de görüldüğü gibi olacaktır.

Tablo 2: 12 Ay Vadeli Faizsiz Peşin Komisyonlu Kredinin Ödeme Planı

	Tarih	Taksit	Anapara	Faiz	KKDF	BSMV	Kalan Anapara
	14/08/14						111.615,63
1	14/09/14	9.301,30	9.301,30	0	0	0	102.314,33
2	14/10/14	9.301,30	9.301,30	0	0	0	93.013,03
3	14/11/14	9.301,30	9.301,30	0	0	0	83.711,73
4	14/12/14	9.301,30	9.301,30	0	0	0	74.410,43
5	14/01/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	65.109,13
6	14/02/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	55.807,83
7	14/03/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	46.506,53
8	14/04/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	37.205,23
9	14/05/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	27.903,93
10	14/06/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	18.602,63
11	14/07/15	9.301,30	9.301,30	0	0	0	9.301,33
12	14/08/15	9.301,33	9.301,33	0	0	0	0
	TOPLAM	111.615,63	111.615,63	-	-	-	

Bu ödeme planına göre muhasebeleştirme yapılması durumunda, banka ve müşteri açısından muhasebe kayıtları gerçeği yansıtmayacaktır. Bu ödeme planına göre müşteri kredi vadesi boyunca faiz gideri tahakkuk ettirmemekte, sadece kredi kullanım tarihinde peşin komisyon ve BSMV tutarı kadar gidere katlanmakta, banka kredi kullanım tarihinde gelirin tamamını (peşin komisyon-faiz) elde etmektedir. Uygulamada bankalar, peşin

tahsil etmiş oldukları komisyonu pasifte geçici bir hesaba kaydetmekte (alacaklı geçici hesap) ve kredi dönemine eşit bir şekilde dağıtarak (reeskonta tabi tutarak) gelire dönüştürmektedirler. Bu durum, söz konusu finansal işlemin tarafları olan banka ve müşterinin muhasebe kayıtlarının uyumlu olmaması anlamına gelmektedir.

Bazı işletmeler, her ne kadar banka uygulamalarında olduğu gibi, peşin komisyonu kredi vadesine eşit dağıtarak muhasebeleştirirler de böyle bir uygulama sadece banka ve müşterinin kayıtlarını uyumlu hale getirecek fakat peşin komisyonun finansal tablolarda gerçeği yansıtacak şekilde sunulmasını sağlamayacaktır. Ayrıca, geçmiş yıllarda bazı bankaların ödeme planlarını ters çevirerek vergi erteleme yaptıkları (Atış,1998: 246-247) ve bazı bankaların ise peşin komisyonu kredi vadesine dağıtmakla birlikte bunu faiz dışı gelir olarak muhasebeleştirdikleri göz önüne alınırsa durumun önemi daha iyi anlaşılabilir.

6.2.1. Peşin Komisyonun Dağıtılması

Peşin komisyonlu kredi seçeneğinde, krediden alınan 11.615,63 TL'nin 11.062,50 TL'si (11.615,63/1,05) banka açısından faiz geliri, 553,13 TL'si (11.615,63/1,05 x 0,05) ise bankanın ödenmesine aracılık ettiği BSMV olacaktır. Bankaların uygulamada olduğu gibi peşin komisyonu kredi vadesine eşit dağıtması durumunda aylık faiz geliri 921,88 TL (11.062,50/12) olacaktır. Bu uygulamaya göre banka her ay taksit tahsilatıyla birlikte 921,88 TL faiz geliri muhasebeleştirecektir. Müşteri ise aynı yöntemi (eşit dağıtım) kullandığında banka ile aynı tutarda faiz gideri muhasebeleştirecektir. Ancak daha önce de belirtildiği gibi müşterinin kredi kullanım tarihinde peşin komisyonun hepsini gider olarak muhasebeleştirmesi uygulamada sıklıkla karşılaşılan bir durumdur.

Etkin faiz yöntemine göre ise söz konusu kredi her ne kadar sıfır faizli bir kredi gibi görünse de peşin komisyon nedeniyle zımni bir faiz içermektedir. Faiz niteliğindeki peşin komisyonun etkin faiz yöntemine göre kredinin vadesine dağıtılması durumunda Tablo 3'deki komisyonun itfası sütununda yer alan tutarlar gibi bir dağılım ortaya çıkacaktır.

Tablo 3: 12 Ay Vadeli Faizsiz Peşin Komisyonlu Kredi İçin Etkin Faiz Yöntemine Göre Düzenlenmesi Gereken Muhasebeleştirilmeye Esas Tablo

	Tarih	Taksit (a+b+c)	Faiz	İtfa Edilmemiş Komisyon (a)	Komisyonun İtfası (b)	BSMV (c)	Kalan Anapara
	14/08/14			11.062,50		553,13	111.615,63
1	14/09/14	9.301,30	0	9.412,50	1.650,00	82,5	102.314,33
2	14/10/14	9.301,30	0	7.887,39	1.525,11	76,26	93.013,03
3	14/11/14	9.301,30	0	6.489,32	1.398,07	69,9	83.711,73
4	14/12/14	9.301,30	0	5.220,50	1.268,82	63,44	74.410,43
5	14/01/15	9.301,30	0	4.083,17	1.137,33	56,87	65.109,13
6	14/02/15	9.301,30	0	3.079,61	1.003,56	50,18	55.807,83
7	14/03/15	9.301,30	0	2.212,14	867,47	43,37	46.506,53
8	14/04/15	9.301,30	0	1.483,11	729,03	36,45	37.205,23
9	14/05/15	9.301,30	0	894,92	588,19	29,41	27.903,93
10	14/06/15	9.301,30	0	450,01	444,91	22,25	18.602,63
11	14/07/15	9.301,30	0	150,86	299,15	14,96	9.301,33
12	14/08/15	9.301,33	0	0	150,86	7,54	0
	TOPLAM	111.615,63	0		11.062,5	553,13	

Peşin komisyona ilişkin BSMV, kredinin kullandırıldığı tarihte banka tarafından tahsil edilerek vergi mevzuatı gereği Vergi Dairesi/Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'na aktarılmaktadır. Peşin komisyon üzerinden alınan BSMV, kredi kullanım tarihinde müşteriden tahsil edildiğinden müşteriye verilen ödeme planında görülmemektedir (Tablo 2). Etkin faiz yöntemine göre düzenlenen Tablo 3'de BSMV hesaplanmasının amacı, aylık %1,7325 etkin faiz oranına göre faiz ve anaparayı dönemlere doğru bir şekilde dağıtmaktır. Bu şekilde kalan anaparaya % 1,65 akdi faiz oranını uygulanmış olmaktadır.

Birinci seçenekteki faiz tutarları ile 2. seçenekte peşin komisyonun dağıtılması sonucu ortaya çıkan faiz tutarları eşit olmaktadır (Tablo 1 ve Tablo 3). Bu nedenle peşin komisyonun etkin faiz yöntemine göre dağıtılması, farklı görünümlü fakat özü itibariyle aynı nitelikteki banka kredilerinin aynı şekilde muhasebeleştirilmesini sağlamaktadır.

Etkin faiz yöntemine göre, kredinin kullandırıldığı tarih olan 14/08/2014'de bankanın kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

Krediler	14/08/2014	111.615,63	
Mevduat -Müşteri			111.615,63
Kredinin müşteri hesabına aktarılması			

Mevduat	14/08/2014	11.615,63	
Ertelenmiş Faiz Geliri			11.062,50
Ödenecek Vergi ve Fonlar			553,13
Peşin komisyon ve BSMV'nin müşterinin hesabından alınması			

Banka kayıtlarında peşin tahsil edilen komisyon, etkin faiz yöntemine göre dönemlere dağıtılmak üzere ertelenmiş faiz geliri hesabına alınmıştır. Tablo 3'de BSMV her ne kadar aylara dağılmış olarak görülse de daha önce de ifade edildiği gibi, kredinin kullanıldığı tarihte müşteri tarafından ödenip banka tarafından tahsil edildiğinden taksitlerle birlikte BSMV tahsilâtı söz konusu olmamaktadır. Banka kredinin kullanıldığı ayı takip eden ayın 15. günü sonuna kadar müşteriden tahsil etmiş olduğu BSMV'yi beyan ederek ödeyecektir.

İlk taksidin tahsil edilmesi (Müşterinin hesabından)

Mevduat	14/09/2014	9.301,30	
Krediler			9.301,30
Kredi taksidinin müşterinin mevduat hesabından alınması			
Ertelenmiş Faiz Geliri	14/09/2014	1.650,00	
Faiz Geliri			1.650,00
Peşin komisyonun ilk takside düşen kısmının gelir hesabına aktarılması			

Ödenecek Vergi ve Fonlar	15/09/2014	553,13	
Mevduat -Vergi Dairesi			553,13
Tahsil edilen BSMV'nin vergi dairesine ödenmesi			

Müşteri kayıtları ise aşağıdaki gibi olacaktır.

Bankalar	14/08/2014	111.615,63	
Kredi kullanılması	Banka Kredileri		111.615,63
Ertelenmiş Faiz Gideri	14/08/2014	11.062,50	
Finansman Gideri		553,13	
-BSMV	Bankalar		11.615,63
Peşin komisyon ve BSMV'nin ödenmesi			

Peşin ödenen BSMV'nin ödeme planında olduğu gibi kredinin vadesine dağıtılmak üzere aktifleştirilmesi düşünülebilir. Ancak mevcut uygulamada BSMV'nin iadesi öngörülmediğinden doğrudan gider yazılması tercih edilmiştir.

Banka Kredileri	14/09/2014	9.301,30	
Taksit ödenmesi	Bankalar		9.301,30
Faiz Gideri	14/09/2014	1.650,00	
Peşin komisyonun ilk taksit düşen kısmının gider hesabına aktarılması	Ertelenmiş Faiz Gideri		1.650,00

Etkin faiz yöntemine göre peşin komisyonun dağıtılması durumunda, paranın zaman değeri dikkate alındığından, ilk aylarda peşin komisyondan itfa edilen tutar yüksek olmakla birlikte giderek azalmaktadır (Tablo 3). Bu nedenle, peşin komisyonun bankaların uygulamada kullandıkları eşit dağıtım yöntemine göre dağıtılması bankanın gelirlerini erteleme anlamına gelmektedir. Örneğin; ilk taksit içinde yer alan peşin komisyon tutarı etkin faiz yöntemine göre 1.650 TL, eşit dağıtım yöntemine göre 921,88 TL'dir. İlk ayda banka aradaki 728,12 TL'lik fark kadar faiz gelirini ertelemiş olacaktır. Bu durum, etkin faiz yöntemine göre hesaplanan peşin komisyon tutarının eşit dağıtım yöntemine göre hesaplanan tutardan daha az olmaya başladığı kredi vadesinin ikinci yarısına (örnek kredide ilk altı ay) kadar devam etmektedir. Yöntemler arasında ortaya çıkan bu farkların bir diğer etkisi, örnek kredide de olduğu gibi, kredinin vadesinin birden fazla raporlama dönemini kapsamaması durumunda dönemler itibariyle tahakkuk eden faiz geliri/gideri tutarının etkilenmesidir.

6.3. Faizli ve Peşin Komisyonlu Kredi

Peşin komisyonun etkisini net bir şekilde ortaya koyabilmek için komisyonlu ve faizsiz olmak üzere iki örnek sunulmuştur. Ancak bankalar aynı faiz gelirini elde etmek üzere hem faiz hem de peşin komisyon içeren krediler de kullanılabilmektedirler. Bankanın aynı faiz gelirini elde edeceği (aylık %1,65) ve dolayısıyla müşterinin aynı faiz maliyetine katlanacağı (aylık % 1,7325) aylık %1,00 faizli kredi 3. seçenek olarak ele alınmıştır.

Banka, müşterisine net 100.000 TL kredi verip aynı faiz gelirini elde etmek amacıyla olduğundan, müşterinin ödeyeceği aylık taksit tutarları değişmeyecek ve yine 9.301,30 TL olacaktır. Ancak kredinin akdi faiz oranı aylık %1,00 olduğundan müşteriden faize ek olarak belirli bir komisyon talep edilecektir. Bu komisyon tutarının hesaplanması için aylık taksitlerin %1,05 faiz oranı ile (BSMV dâhil maliyet) bugünkü değerinin hesaplanması gerekir.

$$104.356,89 = \frac{9.301,30}{(1 + 0,0105)^1} + \frac{9.301,30}{(1 + 0,0105)^2} + \dots + \frac{9.301,30}{(1 + 0,0105)^{12}}$$

Banka aylık %1,00 faiz oranı üzerinden müşterisini eline 100.000 TL geçmesi için 104.356,89 TL kredi kullandıracak böylece %1,65 faiz oranı üzerinden gelir elde etmiş olacaktır. Fazladan kullanılan 4.356,89 TL kredinin, 4.149,42 TL'si peşin komisyon (4.356,89/1,05) ve geri kalan 207,47 TL'si BSMV olacaktır. Böyle bir kredinin müşteri açısından maliyeti, peşin komisyonlu faizli kredilerde olduğu gibi (1. Seçenek), faizin BSMV oranı kadar artırılması yoluyla bulunamamaktadır. Böyle bir hesaplamada müşterinin maliyeti %1,05 gibi görünse de peşin ödenen 4.356,89 TL nedeniyle artmakta ve %1,7325 olmaktadır. Müşteri 100.000 TL için yine 9.301,30 TL taksit ödemekte ve etkin faiz oranı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

$$100.000 = 9.301,30 \times \frac{(1 + i)^n - 1}{ix(1 + i)^n} \text{ eşitliğinde}$$

i = %1,7325 olarak hesaplanmaktadır.

Bu kredi için ödeme planı (koyu renkli kısım) ve muhasebeleştirilmeye esas tutarlar Tablo 4'te topluca sunulmuştur.

Tablo 4: 12 Ay Vadeli Aylık %1,00 Faizli ve Peşin Komisyonlu Kredi İçin Etkin Faiz Yöntemine Göre Düzenlenmesi Gereken Muhasebeleştirilmeye Esas Tablo

	Tarih	Taksit	Ödeme Planına Göre Anapara	Etkin Faiz Yöntemine Göre Taksitler İçerisinde Yer Alan Peşin Komisyon ve BSMV		Ödeme Planına Göre Faiz (c)	Ödeme Planına Göre KKDF	Ödeme Planına Göre BSMV (d)	Etkin Faiz Yöntemine Göre Toplam Faiz ve Toplam BSMV		Ödeme Planına Göre Kalan Anapara
				Peşin Komisyon (a)	Peşin Komisyonun BSMV'si (b)				Faiz (a+c)	BSMV (b+d)	
	14/08/14										104.356,89
1	14/09/14	9.301,30	8.205,55	606,43	30,32	1.043,57	0	52,18	1.650,00	82,50	96.151,34
2	14/10/14	9.301,30	8.291,71	563,60	28,18	961,51	0	48,08	1.525,11	76,26	87.859,63
3	14/11/14	9.301,30	8.378,77	519,47	25,97	878,60	0	43,93	1.398,07	69,90	79.480,85
4	14/12/14	9.301,30	8.466,75	474,01	23,70	794,81	0	39,74	1.268,82	63,44	71.014,10
5	14/01/15	9.301,30	8.555,65	427,19	21,36	710,14	0	35,51	1.137,33	56,87	62.458,45
6	14/02/15	9.301,30	8.645,49	378,98	18,95	624,58	0	31,23	1.003,56	50,18	53.812,96
7	14/03/15	9.301,30	8.736,26	329,34	16,47	538,13	0	26,91	867,47	43,37	45.076,70
8	14/04/15	9.301,30	8.827,99	278,26	13,91	450,77	0	22,54	729,03	36,45	36.248,70
9	14/05/15	9.301,30	8.920,69	225,70	11,29	362,49	0	18,12	588,19	29,41	27.328,02
10	14/06/15	9.301,30	9.014,36	171,63	8,58	273,28	0	13,66	444,91	22,25	18.313,66
11	14/07/15	9.301,30	9.109,01	116,01	5,80	183,14	0	9,16	299,15	14,96	9.204,65
12	14/08/15	9.301,33	9.204,65	58,81	2,94	92,05	0	4,60	150,86	7,54	0,00
		111.615,63	104.356,89	4.149,44	207,47	6.913,06	0	345,65	1.1062,50	553,13	

Müşteri, 100.000 TL için yine 11.615,63 TL faiz ödeyecek ancak faiz oranı değiştiğinden bu tutarın dağılımı diğer seçeneklerden farklı olacaktır. Peşin komisyon 4.149,44 TL ve buna ait BSMV 207,47 TL'dir. Ayrıca, aylık % 1faiz oranına göre, kredi vadesi boyunca toplam 6.913,06 TL faiz ve bu faizle ilgili 345,65 TL BSMV ortaya çıkacaktır. Bu nedenle müşteriye verilecek ödeme planına göre (koyu renkli kısım) muhasebeleştirme yapılması durumunda tutarlar işlemin özünü yansıtmayacaktır. Etkin faiz yöntemine göre ise taksitler içerisinde yer alan peşin komisyon ve BSMV ayrıştırıldığında, özünde aynı olan üç kredinin de muhasebeleştirmeye esas faiz gelir/giderleri de aynı olacaktır (Tablo 1, Tablo 3, Tablo 4).

Etkin faiz yöntemine göre muhasebeleştirme yapılması, 22/05/2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan ve 22/11/2015 tarihinde yürürlüğe giren "Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği" gereğince yapılacak peşin komisyon iadesi için de yol gösterici olacaktır.

6.4. Kredinin Erken Kapatılması

Günümüz uygulamasında peşin komisyon ve peşin komisyona ilişkin BSMV'nin kredinin erken kapatılması durumunda müşteriye iadesi yapılmamaktadır. Bu nedenle itfa edilmemiş peşin komisyon tutarı, kredinin kapatıldığı tarihte, banka ve müşteri tarafından sırasıyla faiz geliri ve faiz gideri olarak muhasebeleştirilmektedir. Peşin komisyona ilişkin BSMV müşteri tarafından bankaya ödendiği için kredi kullanım tarihinde finansman gideri olarak muhasebeleştirilmektedir. Banka ise müşteriden tahsil ettiği BSMV'yi vergi dairesine ödemektedir. Bu nedenle kredinin erken kapatılması durumunda BSMV için herhangi bir işleme gerek kalmamaktadır.

1. seçenekte, kredi peşin komisyon içermediğinden, erken kapama durumunda herhangi bir sorun ortaya çıkmamaktadır. 2. seçenekte, bankalar tarafından uygulanan eşit dağıtım yöntemine göre her ay ödenen taksit tutarı içinde 921,88 TL peşin komisyon bulunmaktadır. Örneğin 4. taksitle birlikte (14/12/2014 tarihinde) banka, bir önceki aydan tahakkuk eden 921,88 TL ile itfa edilmeyen peşin komisyon tutarı olan 7.375,04 TL'yi (921,88 TL x 8 taksit) faiz geliri olarak muhasebeleştirecek ve ertelenmiş faiz gelirlerini izlediği hesabı kapatacaktır. Müşteri ise eşit dağıtım yöntemini kullandığı durumda banka ile uyumlu bir şekilde 921,88 TL'ye ek olarak 7.375,04 TL daha faiz gideri muhasebeleştirecek ve ertelediği faiz giderlerini izlediği hesabı kapatacaktır.

Etkin faiz yönteminde ise ödenen taksitler içinde yer alan peşin komisyon tutarı her ay değişmektedir. Bu nedenle kredi aynı tarihte (14/12/2014) kapatıldığında ilgili ayda tahakkuk eden peşin komisyon tutarı olan 1.268,81 TL ve geri kalan sekiz aya ilişkin itfa edilmemiş peşin komisyonlar toplamı 5.220,5 TL, banka tarafından faiz geliri müşteri tarafından ise faiz gideri olarak muhasebeleştirilecektir. Böylece banka ve müşteri ertelenmiş faiz geliri/gideri hesaplarını kapatmış olacaktır (Tablo 3).

Peşin komisyon ve peşin komisyona ilişkin BSMV'nin iade edilmemesi nedeniyle, müşterinin bankaya ödeyeceği tutar değişmemekte, her iki yöntemde 83.711,73 TL olmaktadır. Ancak ödenecek tutarın anapara ve faiz arasındaki dağılımı kullanılan yönteme göre farklılaşmakta ve dönemler itibariyle muhasebeleştirmeye esas tutarlar değişmektedir. Kredi, kredi vadesi içinde, ne zaman kapatılırsa kapatılsın ödenecek toplam tutar 111.615,63 TL olacaktır. Bu nedenle, kredinin erken kapatılması müşteri açısından uygun olmamakta, banka açısından ise tercih edilen bir durum olmaktadır.

Banka kredilerinin erken kapatılması durumunda, müşterinin ödemesi gereken tutara ilişkin banka ve müşteri arasında çeşitli anlaşmazlıklar olagelmıştır. Bu nedenle, 22/05/2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan ve 22/11/2015 tarihinde yürürlüğe giren "Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği" ile tüketici kredileri ve kredi kartları konusunda yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu yönetmeliğe göre, tüketici kredileri ile ilgili olarak faizin tamamının veya bir kısmının peşin olarak tahsil edildiği durumlar da dâhil olmak üzere tüketicinin vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunması veya kredi borcunun tamamını ya da bir kısmını erken ödemesi durumunda, bankaların gerekli indirimi yapmaları gerekmektedir. Erken ödeme indirimi hesaplanırken tüketicinin ödemeyi yaptığı tarih ve akdi faiz oranı esas alınacaktır. Bankalar, bu tür durumlar için gerekli indirimi yapmak üzere bir sistem kurmakla yükümlü kılınmıştır (md.15). Bu nedenle, peşin komisyon tahsil edilmiş krediler için komisyonun nasıl dağıtılacağı, erken kapama ve ara ödeme yapılması durumunda, iade edilecek tutarı etkileyeceğinden bu kredilere ilişkin muhasebeleştirme yöntemi daha da önem kazanmıştır.

Bu yönetmeliğin uygulanmaya başlanması ile birlikte, erken kapama ve ara ödeme yapılması durumunda, itfa edilmemiş peşin komisyon kadar eksik ödeme/tahsilat yapılacaktır. Örneğin; 2. seçenekte 4. taksit ödendikten sonra müşteriden, eşit dağıtım

yöntemine göre 7.375,04 TL, etkin faiz yöntemine göre ise 5.220,50 TL eksik tahsilât yapılarak bu tutarlar müşteriye iade edilmiş olacaktır.

Peşin komisyonlu kredilerde, komisyona ilişkin BSMV de peşin ödendiğinden, erken ödeme durumunda peşin komisyonun BSMV'si müşteriye iade edilmemektedir. Bu nedenle komisyonlu ve komisyonlu kredi seçenekleri arasında müşteri açısından kredi kapatılma tarihinde henüz itfa edilmemiş peşin komisyona ilişkin BSMV kadar fark olacaktır. Örneğin (14/12/2014) tarihinde kredinin kapatılması durumunda, etkin faiz yöntemi dikkate alındığında, 1. ve 2. Seçenek arasında itfa edilmemiş komisyon tutarı olan 5.220,5 TL'nin BSMV'si 261,03 TL kadar bir fark doğacaktır. Bu tutar 1. seçenekte gelecek aylara ilişkin olarak henüz tahakkuk etmeyen faizin BSMV'si kadardır. Bu nedenle, peşin komisyonun iadesi durumunda, 1. seçeneği tercih eden müşteri 2. seçeneği tercih eden müşteriye göre 261,03 TL daha az ödeme yapacaktır.

7. Sonuç

Bankalar, bazı dönemlerde kredi kullanımını teşvik etmek için akdi kredi faiz oranında indirim yaparken peşin komisyon tutarını arttırarak kredi kullanılabilmektedir. Bu durumda, bankaların aynı faiz gelirini elde ettikleri, müşterilerin ise aynı maliyete katlandıkları değişik faiz ve peşin komisyon bileşimleri ortaya çıkabilmektedir. Bankalar, peşin komisyonu eşit dağıtım yöntemini kullanarak muhasebeleştirebilmektedirler. Peşin komisyon kredi kullanıldığı tarihte tahsil edildiğinden, müşterilere verilen ödeme planlarında peşin komisyonun dönemlere dağılımı söz konusu olmamakta, sadece faiz maliyeti görülebilmektedir. Böyle bir uygulama, peşin komisyon tutarının müşteriler tarafından genellikle kredi kullanım tarihinde finansman gideri olarak muhasebeleştirilmesi sonucunu doğurmaktadır. Müşteriler banka uygulamaları ile paralel bir şekilde peşin komisyon tutarını kredi vadesine eşit dağıtsalar bile bu sadece banka ve müşteri kayıtlarını karşılıklı olarak uyumlaştırmaktadır.

Müşteriler her ne kadar peşin komisyonu kredi kullanım tarihinde ödeseler de aslında banka tarafından bu tutar için de kredilendirilmekte, dolayısıyla peşin komisyon tutarı da taksitlendirilmektedir. Bu nedenle, peşin komisyonun da bileşik faiz dikkate alınarak dönemlere dağıtılması, bankaların da uygulamakla yükümlü olduğu UMS 39'da yer alan etkin faiz yönteminin bir gereğidir. Bu çalışmada, banka tarafından peşin komisyonun eşit dağıtılması, müşteri açısından doğrudan gider yazılması şeklindeki farklı uygulamalar

yerine UMS 39'a göre etkin faiz yöntemine göre dağıtım yapılması durumunda oluşacak tablo ortaya koyulmuştur.

Etkin faiz yöntemine göre peşin komisyonun dağıtılması durumunda, paranın zaman değeri dikkate alındığından, birinci taksit tarihinde peşin komisyonun itfa edilen kısmı en yüksek tutarda olmakta ve sonraki aylarda giderek azalmaktadır. Bu nedenle, peşin komisyonun bankaların uygulamada kullandıkları eşit dağıtım yöntemine göre dağıtılması, kredi vadesinin ilk yarısında bankanın gelirlerini ertelemesi anlamına gelmektedir.

Peşin komisyonun etkisini ortaya koyabilmek amacıyla, iki uç örnek olan komisyonsuz faizli kredi ve faizsiz peşin komisyonlu kredi seçenekleri karşılaştırmalı olarak ele alınarak incelenmiştir. Banka aynı faiz gelirini elde edeceğinden, her iki kredi için taksit tutarları ve toplam geri ödeme eşit olarak hesaplanmıştır. Diğer bir ifadeyle, bankanın faizli krediden elde ettiği faiz geliri kadar bir gelir elde edebilmesi için, faizsiz olarak kullandığı kredi için talep edeceği peşin komisyon tutarı, faizli kredideki toplam faiz kadar olmaktadır. Müşterinin toplamda ödeyeceği tutar değişmemekle birlikte, ödenecek toplam faizin peşin komisyon ve akdi faiz tutarı arasındaki dağılımı değişmektedir. Faizli kredide, herhangi bir aya düşen peşin komisyon tutarı sıfır iken belirli bir faiz, peşin komisyonlu kredide ise faiz tutarı sıfır iken aynı tutarda peşin komisyon tahakkuk etmektedir. Bu nedenle, etkin faiz yöntemine göre dağıtım yapıldığında, her iki kredide de ilgili ayda muhasebeleştirilen faiz geliri/gideri aynı olmaktadır.

Üçüncü örnek olarak ele alınan faiz ve peşin komisyonlu kredi için de aynı durum söz konusudur. Etkin faiz yöntemine göre dağıtım yapıldığında, her ay için hesaplanan faiz ve peşin komisyon tutarları toplamı, diğer kredi seçeneklerindeki faiz veya peşin komisyon tutarları kadar olmaktadır. Peşin komisyonun etkin faiz yöntemine göre dağıtılması aynı nitelikteki kredilerin finansal tablolarda aynı şekilde sunulmasını ve finansal tabloların gerçeği yansıtmasını sağlamaktadır.

Banka kredilerinin erken kapatılması söz konusu olduğunda, peşin komisyonun iadesinde, banka ve müşteri arasında çeşitli anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, "Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği" ile bu konuda yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu yönetmelik, kredi borcunun tamamının ya da bir kısmının erken ödenmesi durumunda bankaların gerekli indirimi yapmaları gerektirmektedir. Bu

yönetmeliğin uygulamaya koyulması ile birlikte, peşin komisyon tutarının dönemlere dağıtımı konusu daha da önem kazanacaktır. Bu düzenleme, peşin komisyonlu kredilerin bankalar açısından erken kapatma durumunda ortaya çıkan avantajını yok edecek, müşteri açısından ise peşin komisyonu erken kapatmayı caydırıcı bir unsur olmaktan çıkaracaktır.

Bu sorunun pratik bir çözümü olarak, bankalar bugüne kadar müşterilerine vermiş oldukları ödeme planlarının yanı sıra, çeşitli adlar altında müşterilerinden aldıkları faiz mahiyetindeki bedelleri de içerecek şekilde etkin faiz oranına göre düzenlenmiş, diğer bir itfa planını da vererek şeffaf davranabilir ve kayıtların gerçeğe uygun düzenlenmesine yardımcı olabilirler. Böylece, hem muhasebe kayıtlarının gerçeğe uygun yapılması hem de erken kapama durumunda iade edilecek komisyon tutarının belirlenmesinde karşılaşılan anlaşmazlıkların çözülmesi sağlanmış olacaktır.

Kaynakça

- Abdioğlu, H, İşgüden B.K. ve Güneş, S. (2014). Temel Finansal Araçların KOBİ TFRS, Tam Set TFRS ve Türk vergi Mevzuatı ile Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi ve Muhasebeleştirme Örnekleri. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(2): 141-161.
- Akgüç,Ö. (1998). *Finansal Yönetim (Yenilenmiş 7. Baskı)*. Avcıol Basım-Yayın: İstanbul.
- Aktaş, H. (2010). *Borçlanma Maliyetlerinin ve Kur Farklarının UFRS, TMS ve VUK'na Göre Muhasebeleştirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arkan, S. (2011). *Ticari İşletme Hukuku. Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları*: Ankara.
- Aslan, Ü. (2011). Bankalarda "Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Kıymet" İşlemleri Ve Etkin Faiz Yöntemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim 2011: 95-120.
- Atış, C. (1998). *Türkiye'de Vergi Erteleme Uygulamaları*. Mersin Üniversitesi Toplum Bilimleri ve Güzel Sanatlar Dergisi, 1: 233-250.
- Atış, C. (2000). *Ticari Bankalarda Maliyetler ve Yönetim Kararları (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ayçiçek, F. (2011). TMS 39 Çerçevesinde Bir Finansal Araç Olarak Tahviller. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2011: 59-76.

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No: 4684, 03.07.2001 Tarih ve 24451 Sayılı Resmi Gazete.

Çakıcı, Ö. ve Ceylan, M. (2014a). Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Teori- Uygulama- Mevzuat. Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No: 301: İstanbul.

Çakıcı, Ö. ve Ceylan, M. (2014b). Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Teori- Uygulama- Mevzuat. Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No: 302: İstanbul.

Çonkar, K., Gökçe, N. ve Telliöglu, T. F. (2007). TMS 23 Kapsamında Borçlanma Maliyetlerinin Boyutları. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 36: 71-84.

Deran, A. ve Savaş, İ. (2014). Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirme Esaslarının 23 No'lu Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 23) Kapsamında Değerlendirilmesi. Mali Çözüm, Temmuz-Ağustos 2014: 113-128.

Gelir İdaresi Başkanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun No: 5345, 16.05.2005 Tarih ve 25817 Sayılı Resmi Gazete.

Gider Vergileri Genel Tebliğ, Tebliğ No:88, 17.12.2011 Tarih ve 28145 Sayılı Resmi Gazete.

Gider Vergileri Kanunu, Kanun No: 6802, 23.07.1956 Tarih ve 9362 Sayılı Resmi Gazete.

Göçmen, G. Türkiye'de Bankacılık Sektörünün Bilanço Dışı Faaliyetlerindeki Gelişmeler. <http://Birimler.Dpu.Edu.Tr/App/Views/Panel/Ckfinder/Userfiles/17/Files/Derg/17/297-317.Pdf> (18.08.2015).

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Tüketici Kredileri Sözleşmeleri Yönetmeliği, 22.05.2015 Tarih ve 29363 Sayılı Resmi Gazete.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, Finansal Araçlara İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 9) Hakkında Tebliğ (Sıra No: 211)'De Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ, Tebliğ No:51, 07.04.2015 Tarih ve 29319 Sayılı Resmi Gazete.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, TFRS 9 Finansal Araçlar

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, TMS 23 Borçlanma Maliyetleri

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, TMS 39 Finansal Araçlar:
Muhasebeleştirme Ve Ölçme

Kara, Ö., Temel, S. ve Kılıç, C. (2010). Değişen Finansal Konjonktür İçinde Türk Bankacılık Sektörünün Ücret ve Komisyon Gelirlerinin Belirleyicileri. Finans, Politik & Ekonomik Yorumlar, 47(546):65-72.

Karataş, M. (2010). Borçlanma Maliyetlerinin UMS 23, KOBİ'ler İçin UFRS Ve Vergi Usul Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi. Mali Çözüm, 98: 117-14.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kurulması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı, Karar No: 84/8860, 07.06.1998 Tarih ve 19835 Sayılı Resmi Gazete.

Orbay O.N. (2014). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ticari İşlerde Faiz. Ankara Barosu Dergisi. 2014/2: 117-133.

Örten, R. Kaval, H. ve Karapınar, A. (2010). Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları. Gazi Kitabevi: Ankara.

Selvi, Y. (2009). Etkin Faiz Yöntemi ve Finansal Raporlamadaki Önemi: Vadesine Kadar Elde Tutulacak Sabit Getirili Yatırımlarda Uygulanması. Yönetim: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, 20(64):41-61.

Sipahi, B. (2009). TMS 23 Borçlanma Maliyetleri: Açıklamalar ve Uygulamalar. İçinde Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (ss. 81-88). İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları No:99, 2. Baskı: İstanbul.

Tellioğlu, T. F., Gökçe, N. ve Demir, F. (2013). Borçlanma Maliyetlerinin "Yat Üreten Bir İşletme" Açısından İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18: 319-342.

Türk Ticaret Kanunu, Kanun No: 6102, 14.02.2011 Tarih ve 27846 Sayılı Resmi Gazete.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.12.05.1988 Tarih ve 88/12944 Sayılı Kararnameye ilişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Tebliğ, Tebliğ No:6, 26.08.1989 Tarih ve 20264 Sayılı Resmi Gazete.